

บทที่ 5

เครื่องหมาย และวิธีการใช้ในภาษาเขมร

ในภาษาเขมรมีการนำเครื่องหมายบางประเภทไปใช้ในการประสม หรือสะกดคำ เพื่อให้ได้เสียงครบตามต้องการ และการเขียนคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาอื่นๆ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. เครื่องหมาย ๐

เรียกว่า บอนเตาะ มีลักษณะคล้ายกับไม้เอกในภาษาไทย นำไปใช้เขียนบนตัวสะกดเพื่อเปลี่ยนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น หรือทำให้เสียงสั้นลง หรือเปลี่ยนเสียงไปต่างจากเสียงเดิม กล่าวคือ พยัญชนะกลุ่มเสียง ออ สระ ออ เปลี่ยนเป็นเสียง เอะ, สระ อา เปลี่ยนเป็นเสียง อะ พยัญชนะกลุ่มเสียง โอ สระ โอ เปลี่ยนเป็นเสียง อัวะ ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ចប់	จอ ออ บอ (๐)	จ็อบ	จบ
ចាស់	จอ อา ซอ (๐)	จัส	แก่
រឹត	โร โอ ตอ (๐)	ร็วด	วัง
លក់	โล โอ กอ (๐)	ลัวะ	ขาย

ในกลุ่มพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงโฆษะ(ชุดโอ) เมื่อมีเครื่องหมาย ๐ เขียนอยู่บนตัวสะกดเฉพาะตัว ๐ (บอ) ทำให้มีการเปลี่ยนเสียงสระ คือ เปลี่ยนเสียงสระ โอ เป็นเสียง อู ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ឈប់	โช โอ บอ (๐)	ชูป	หยุด
ទប់	โต โอ บอ (๐)	ตูป	ขวาง, กั้น
លប់	โล โอ บอ (๐)	ลูป	ลบ
គប់	โก โอ บอ (๐)	กูป	ปา
ជប់	โจ โอ บอ (๐)	จูป	ชบ

เครื่องหมาย ๐ ในกลุ่มพยัญชนะอ โฆษะ (ชุด ออ) เมื่อประสมกับสระ ิ (อา) แล้วสะกดด้วยตัว กิ (๐ + กิ) จะออกเสียง อัก ส่วนพยัญชนะอ โฆษะ (ชุด โอ) เมื่อประสมกับสระ ิ (เอีย) แล้วสะกดด้วยตัว กิ (๐ + กิ) จะออกเสียง เอียะ ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ฉาก	คอ อากอ (๐)	คะ	ใส่, วาง
ตาก	โป เอีย กอ (๐)	เปียะ	ใส่ (เสื้อ)
นาก	โน เอีย กอ (๐)	เนียะ	คน (ลักษณะนาม)

เครื่องหมาย ๐ เขียนไว้บนตัวสะกดอื่นๆ นอกเหนือจากตัว กิ และเมื่อพยัญชนะต้นเป็นเสียงโฆษะ (ชุด โอ) ประสมกับสระ ิ (เสียง เอีย) จะเปลี่ยนเสียงสระ เอีย เป็นเสียง อัว ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ฆาธ	โม เอีย โน (๐)	ม้วน	ไก่อ
ฉาบ	โจ เอีย บอ (๐)	จิวบ	ติด
ฆาบ	โง เอีย บอ (๐)	งิวบ	ตาย
ธาธ	โต เอีย โน (๐)	ต้วน	ทัน
ธาต	โต เอีย ตอ (๐)	ต้วด	ตะ
ฆาต	โม เอีย ตอ (๐)	ม้วด	ปาก

2. เครื่องหมาย ๐

เรียกว่า ซาลับปรี หรือ ทะเม็ญก๊อนคอกุ (พันหนุ) เมื่อนำไปใช้กับพยัญชนะโฆษะ ที่ไม่มีพยัญชนะอ โฆษะที่คู่กัน ทำให้เกิดเสียงอ โฆษะ ได้แก่ พยัญชนะตัว ฌ ฎ ษ ษ ฐ ฎ ษ ฎ เป็น ฌ ฎ ษ ฎ ษ ฎ ษ ฎ ยกเว้นตัว ษ ที่เป็นเสียงอ โฆษะอยู่แล้ว เมื่อนำ ๐ มาไว้ข้างบน ษ ต้องออกเสียงเป็น ปอ แทน ตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ฆาธ	งอ อากอ (๐)	ง้อ	ตกใจ, สะบัดมือ

ញ៉ាំងឱ	ญอ อะ โง-ออ โอ โย	ญัง โอย	ทำให้
មាំ	มอ อាំ	ม่า	ชนิดอาหารอย่างหนึ่ง
យ៉ាំង	ยอ อา โง	ยาง	อย่าง
រ៉ក	รอก ออ กอ	รอก	รอกชัก
ប៉ិន	ปอ เออะ โน	เป็น	ทำเป็น, เก่ง
ប៉េងប៉ោង	ปอ เอ โง-ปอ โอ โง	เปง-โปง	ลูกโป่ง

3. เครื่องหมาย ី

เรียกว่า เตรียศัพท์ (ตรีศัพท์) ใช้เฉพาะกับพยัญชนะอโฆมะะ 4 ตัว ที่ไม่มีตัวโฆมะะคู่กัน เพื่อทำให้เกิดเสียงโฆมะะ ได้แก่ พยัญชนะตัว ប ស ហ และ អ เป็น បី សី ហី และ អី (ดังได้กล่าวมาแล้วในบทต้นๆ) ตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
បីយ៉ាំ	โบ อี-ยอ อา	เบีย	ส่นุกเกอร์
ស៊ឹម	โซ อู โม	ซุม	กรอบไม้, ซุ้มรูป
ហើ	โฮ โอ	โฮ	ไห่ร้อง
អី	โอ อุม	อุม	ลุง, ป้า

4. เครื่องหมาย ិ

เรียกว่า ผัดเลอ หรือสัง โยคส์ัญญา (ไม้หันอากาศ) มีวิธีการสะกด และออกเสียงเหมือนกับการใช้ไม้หันอากาศในภาษาไทย แต่ต่างกันที่ เมื่อนำไปใช้กับพยัญชนะอโฆมะะ จะออกเสียง อะ เมื่อนำไปใช้กับพยัญชนะโฆมะะ จะออกเสียง อัว หรือ เอียะ (ถ้าลงท้ายด้วย กิ) และหากเป็นรูป ិយ เมื่อนำไปใช้กับพยัญชนะอโฆมะะ จะออกเสียง ไอ เมื่อนำไปใช้กับพยัญชนะโฆมะะ จะออกเสียง อีย หรือ เอีย และเมื่อนำมาใช้กับตัว រ และ យ ให้ออกเสียง กระจดกลืน นิดๆ ท้ายคำ ตัวอย่างเช่น

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ច័ន្ទ	จอ อะ โน	จัน	จันทร์
ប៉ត្រិ	บอ อะ ตอ	บัต	บัตร
ទីល	โต อัว โล	ตีวล	จนตรอก

ยัฎ	โย อัว โน	ยีน	ยันต์
หาคักตุ	ออ อา-โพ อัว โป	อา พัวบ	อาภัพ
ตุฎ	โป อัว โต	ปัวด	ล้อมรอบ
ลัษ	โน อีย	นีย หรือ เนีย	นัย, ความหมาย
ญัร	โญ อัว โร	ญัว	สั้น
ฉัร	โจ อัว โร	จัว	ยาง

ปัจจุบันนี้ ภาษาอะแมร์ได้ใช้ตัว ั เขียนเฉพาะคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาบาลี สันสกฤตเท่านั้น ส่วนคำที่เป็นภาษาอะแมร์แท้ หรือยืมจากภาษาอื่น จะใช้สระ ำ และสระ ำ กับเครื่องหมาย ุ กับตัวสะกดต่าง ๆ แทน เพื่อให้ออกเสียงคล้ายกับการใช้เครื่องหมาย ั ตัวอย่างเช่น

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
กัณำฉ	กอ อ้อม-โล อำ โง	ก้อม ลัง	กำลัง, พลัง
ตาส	จอ อา โน (ุ)	จัน	ต้นจัน
ตำฉ	จอ อำ โง	จัง	แสงสะท้อน
ค้ำฉ	โก อีย โง	เกียง	คั่งค้าง, ติดขัด
หยატ	คอ อีย ตอ (ุ)	คิ้วด	ห้ามปราม
ณาส	โล อีย โน (ุ)	ลีน	เสียงดังก้อง
ฉำบ	โจ อีย บอ (ุ)	จิวบ	ติด

5. เครื่องหมาย ุ :

เรียกว่า จ้อจปี่ร์ หรือ เรียสมุข ใช้เขียนไว้หลังตัวพยัญชนะ เพื่อเขียนคำที่ยืมจากภาษาบาลี สันสกฤต เหมือนกับสระ อะ ในภาษาไทย เมื่อใช้กับพยัญชนะเสียงอโฆมะ จะออกเสียง อะ และเมื่อใช้กับพยัญชนะเสียงโฆมะ จะออกเสียง *เอียะ* ตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
กาลเวระ:	กอ อา โล-โต เอ- ซอ อะ	กา ละ เต ซะ	กาลเทศะ
รย:	โร โอ-โย อียะ	โร อียะ	ระยะ

6. เครื่องหมาย ิ

เรียกว่า โรบาค ใช้เขียนไว้บนตัวสะกด คำที่ยืมมาจากภาษาบาลี สันสกฤต เพื่อแทนตัว ิ (ร) หรือ ร์ (ร หัน) เวลาออกเสียงจะต้องออกเสียง ิ ด้วย มีวิธีการสะกด และอ่านออกเสียงได้ดังนี้

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ยติกั	โม โอ-โร - คอ เอะ	โม โร เอะ	มรดก
ตณิก	โป อัว-โร	ปัว	สี, พรรณ
ติติษาร	โป อัว-โร-โม เอีย โน	ปัว โร เมียน	ข้าว, ข้าวสาร

7. เครื่องหมาย ี

เรียกว่า เลขปราเบีย หรือ อาศคาร คล้ายกับไม้ไต่คู้ ในภาษาไทย แต่ในภาษาขะแมร์นำไปใช้เขียนบนตัว กิ และ ฌ เท่านั้น โดยไม่มีผลต่อการออกเสียง ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
กิ	กอ ออ	กอ	กี
ฌี (ฌั)	คอ ออ (ทม)	คอ	อัน, ชิ่ง (ใหญ่)

8. สระ ิ (สระ อัง หรือ เอียง)

ใช้เมื่อเขียนคำที่เป็นภาษาบาลี สันสกฤต จะมีเสียงเฉพาะ เมื่อนำไปประสมกับพยัญชนะอ โฆษะ คือ จะออกเสียง อัง และเมื่อนำไปประสมกับพยัญชนะ โฆษะ จะออกเสียง เอียง ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
สุขิ	ซอ โอะ-คอ อัง	โซะ คัง	สุขขัง
ตัญญิ	โท อัว โม-โม เอียง	ทวม เมียง	ธัมมัง

9. เครื่องหมาย ิ*

เรียกว่า กากบาท หรือ เจิงกะแอก คล้ายกับไม้จัตวาในภาษาไทย เมื่อนำไปไว้ที่ใด ให้ออกเสียงจัตวาเหมือนภาษาไทย (จะพบน้อย) ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
หฺวี๋นู้	ออ เจิง วอ เอ๊ย-ฮอ เจิง นอ ออ	อเวีย น้อ	อะไรนั่น
ต๋าส	จอ อว ซอ	จ่าส	จ่าจะ

10. เครื่องหมาย 〰

เรียกว่า ตีวนตะเคียด (ไม้ทันทขนาด) มีวิธีการใช้เหมือนกับตัวการันต์ในภาษาไทย เมื่อเขียนคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น เฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาบาลี สันสกฤต ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
สฺบาศักฺกัณฺณ	ซอ อะ- ฮอ อะ – กอ ออ	ชะ สะ กอ	สหกรณ์
นิรฺรู่	โน อี-โร เออะ โน	นิ ร้อน	นิรันดร์

11. เครื่องหมาย ㄨ

เรียกว่า เลขโต (ไม้ยมก) มีวิธีการใช้เหมือนกับไม้ยมกในภาษาไทย เขียนข้างหลังคำ หรือวลี เพื่อให้อ่านออกเสียงซ้ำๆ กัน ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
ป៉ำ๗	ปอ อว	ปา ปา	พ่อๆ , ป้าๆ
มู๗	โม อัว โย	มวย มวย	ค่อยๆ ทำ
มู๗๗	โม เจิง คอ ออ โง	มดอง มดอง	ทีละครั้ง, ทีละคน

12. เครื่องหมาย ๖

เรียกว่า แพนกม้วน (ตาไก่) ใช้เขียนไว้ท้ายคำว่า ដួចជា, ដួចនេះ, ខាងក្រោម, ដួចតទៅ หมายความว่า ยังมีเนื้อหา หรือคำอธิบายต่อไปอีก ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	ถอดเสียง	คำอ่าน	คำแปล
មានដួចជា ๖	โม เอ๊ย โน-คอ โอ จอ-โจ เอ๊ย	เมียน โคจ เจีย	มีดังนี้
ដួចនេះ ๖	คอ โอ จอ – โน อีส	โคจ นิส	ดังนี้
ខាងក្រោម ๖	คอ อว โง- กอ เจิง โร โอ โม	คาง โกรุม	ข้างล่าง
ដួចតទៅ ๖	คอ โอ จอ – คอ ออ- โต โอว	โคจ คอ โตว	ดังต่อไปนี้

13. เครื่องหมาย ๑ ๑

เรียกว่า คั่น คล้ายกับไปยาลน้อยในภาษาไทย แต่ภาษาเยอรมันนำไปใช้ท้ายประโยค หมายความว่าจบประโยคนี้แล้ว และเครื่องหมาย ๑ (คั่น) ใช้เมื่อจบเนื้อความ หรือข้อความ ในประโยคสุดท้ายของเรื่อง ส่วนเครื่องหมาย ๑๐๑ เรียกว่า ลัก มีวิธีการใช้เหมือนไปยาลใหญ่ในภาษาไทย ดังตัวอย่าง

คำศัพท์	คำอ่าน	คำแปล
กุ๋ฮามลู่เอ๋เอ๋ลลลลลลลลลล ๑	กุกุมา - ซก - โทว - ซาลา เรียน	ค.ช. สุข ไป โรงเรียน
ลลลลลลลลลลลลลลลลลลลล ๑	ตา - จ้า - จ้อม การ - โปด	ตา ฝ้า ไร่ ข้าวโพด
ลลลลลลลลลลลลลลลลลลลล ๑๐๑	ซเก - ซมา - ม้วน - ลัก	หมา แมว ไก่ ฯลฯ

นอกจากเครื่องหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว ยังมีเครื่องหมายอีกหลายประเภทที่มีลักษณะการเขียน การใช้ และการออกเสียงเหมือนในภาษาไทย เช่น

เครื่องหมาย	คำอ่าน	คำแปล
.	จ็อจ	จุด
,	กะ เบียส	ลูกน้ำ, คอมมา
( )	วีว่ง กรอ จ็อก	วงเล็บ
?	ซัญ ลูญา ซัว	เครื่องหมายคำถาม
!	ซัญ ลูญา อู เตียน	เครื่องหมายตกใจ
“ ”	อัพ พวน ตะ ระ ซัญ ลูญา	อัญประกาศ
๑๐๑	โก มูด	ใช้ต่อจากเครื่องหมายคั่น หมายถึง จบหมดสิ้นแล้ว